

Välkommen till Hossmo kyrka!

Hossmo kyrka står på förhistorisk mark. Här har man hittat yxor från stenåldern och mynt från vikingatiden. Redan innan kyrkan byggdes på 1100-talet var Hossmo en central plats. På vikingatiden, 800–1050 e Kr, låg det en stormansgård nere vid ån. Idag, tusen år senare, är kyrkan centrum i Hossmo församling.

Hossmo församling

Den första kyrkan tillhörde byggherrens familj, men dagens kyrka är öppen för alla. Hossmo församling har idag 1 600 invånare och består inte enbart av Hossmo gamla socken. Till församlingen hör nu även samhället Rinkabyholm som växte upp när järnvägen kom till. Där finns både församlingshem och kapell. Under sommaren är Hossmo kyrka en vägkyrka och många passar på att stanna till här ett slag. Dessa pilgrimer är också en del av församlingen.

Stormannen i Hossmo

Men varför hamnade kyrkan just här? Hossmo var en central plats under vikingatiden. På en kulle vid åkröken, strax nedanför fallet, låg det en gård som tillhörde en storman. En vallgrav hade grävts för att skydda gården. Inte så långt härifrån mynnade ån i Kalmarsund – det gick att ta sig med båt ända fram till gården. Vid åmynningen fanns det en avspärning som hindrade fientliga skepp från att komma upp. Stormannen var säkert både rik och mäktig. Han gjorde handelsresor söderut till fjärran länder och genom sina kontakter hade han blivit kristen. Vid sin gård lät han uppföra en träkyrka som senare kom att ersättas av den kyrka du ser idag.

Ståtliga stenistor

Förmodligen begravdes stormannen i träkyrkan, hans grav har dock inte efterlämnat några spår. En eller ett par generationer längre fram i tiden uppfördes några ståtliga gravmonument. De bestod av stenistor med utsirade gavelhällar och stod placerade på marken utanför kyrkan. Dessa gravar var bara till för de främsta i samhället, som kungligheter och stormäns familjer. Gravtypen kallas idag Eskilstunakistor – du kan se rester av dem här i stigluckan och i vapenhuset.

Den första träkyrkan i Hossmo kan ha sett ut som bilden visar.

The first wooden church in Hossmo may have looked as illustrated. Die erste Holzkirche von Hossmo kann wie auf diesem Bild ausgesehen haben.

Willkommen in der Kirche von Hossmo!

Der Steinbau der Kirche von Hossmo entstand im 12. Jahrhundert. Sie war anfangs sozusagen die Familienkirche des Bauherrn. Heute ist die Kirche der Mittelpunkt der Gemeinde Hossmo und für alle Besucher geöffnet. Der Standort der Kirche ist nicht zufällig gewählt. Vermutlich stand hier bereits gegen Ende der Wikingerzeit (um 800 bis 1050) eine Holzkirche. Sie wurde von einem einflussreichen Großbauern errichtet, der seinen Hof unten am Fluss hatte. Hossmo war damals zentral gelegen. Man hat hier stattliche Gräber gefunden, die die Wichtigkeit des Ortes unterstreichen. Die Gräber bestanden aus flachen Steinplatten, in die zierliche Muster eingeritzt waren. Solche Gräber waren nur der reichen Oberschicht vorbehalten. Hier am Eingang und in der Vorhalle kann man noch Reste dieser Steinplatten sehen.

Welcome to Hossmo Church

Hossmo stone church was built in the 12th century and at the time belonged to the master builder and his family. Today's church is the centre of Hossmo Parish and is open to all. It was not by chance that the church came to be placed here. There was probably a wooden church here as early as the end of the Viking Era (800–1050 AD). It was built by a powerful local chief who owned a farmstead down by the stream. Hossmo was a central community in those days. Finds that confirm the significant role of Hossmo include the remains of imposing stone burial cists. The cists comprised flat rocks with elegant patterns. Such graves were only for the foremost members of society. Here on the door and in the church porch you can see remains of them.

Stenkyrkan byggs

I början av 1100-talet stod stenkyrkan klar. Hossmo var fortfarande en central plats och det avspeglar sig i kyrkan. Den byggdes med ett centraltorn – sådana kyrkor hörde endast kungar och stormän till.

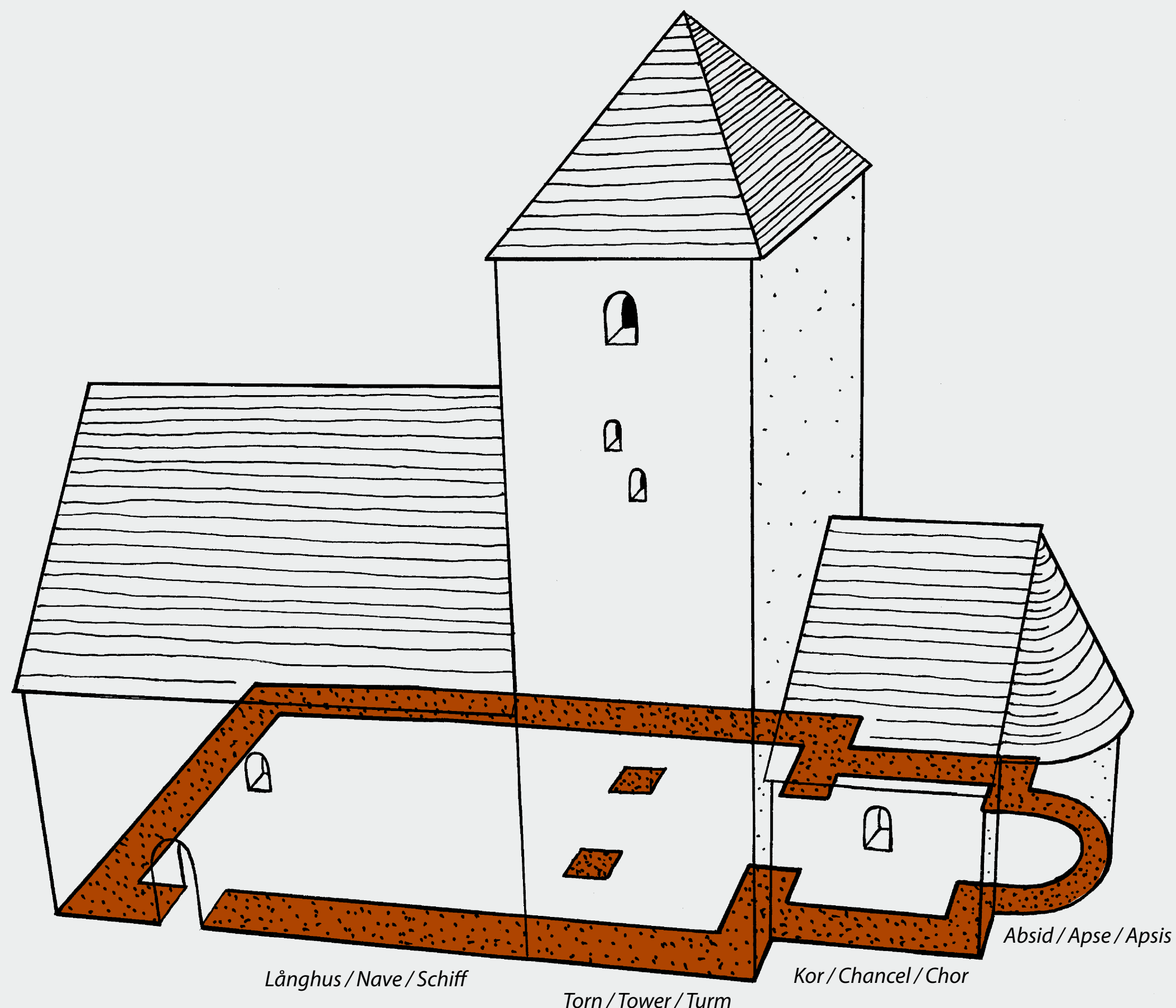
Centraltornet

Hossmo kyrka uppfördes omkring 1120. Dateringen har gjorts genom dendrokronologi – datering med hjälp av årsringar i trä. Här har man använt en bjälke inne i kyrkan. Kyrkans murar är uppförda av lokal sandsten, som du kan se är den ganska grovt tillhuggen. På viktiga ställen formades den till jämna block, till exempel hörnen i det höga centraltornet. I tornet hängde de tre kyrkklockorna. Tornet var den mäktige stormannens plats, han deltog i mässorna genom en öppning i muren. De andra fick stå upp i långhuset, för vid den här tiden fanns inga bänkar i kyrkan.

Absid – kor – långhus

Kyrkan fick redan från början den grundplan som fortfarande finns kvar: absid – kor – långhus. I öster är den halvrunda *absiden* med altaret. I altaret finns en relikgömma, men vilket helgon som altaret är invigt till är okänt. I valvet ovanför altaret syns fyra ansikten i putsen, där det större förmodligen är Jesus. Intill absiden är *koret* med sin triumfbåge som avskiljde koret från *långhuset*. Långhuset var från början helt öppet mot yttertakets – tänk vilken rymd det måste ha varit inne i kyrkan! I långhuset stod dopfunten som än idag finns kvar. Den har en runinskrift som lyder:

"jag beder dig... att du beder för och nämner den mans namn, som gjorde mig. Jakob hette han."

Kyrkans grundplan med absid, kor och långhus. Centraltornet uppfördes alldeles intill koret.

Bau der Steinkirche

Das Entstehungsdatum der Kirche von Hossmo wird auf die Zeit um 1120 geschätzt. Schon damals erhielt sie ihr jetziges Aussehen: halbrunde Apsis, Chor und Hauptschiff. Das Kirchenschiff war zum Dach der Kirche hin nicht abgegrenzt – hier öffnete sich dem Besucher ein gewaltiger Raum. Die Kirchenwände sind aus ziemlich grob gehauenen Sandstein. An wichtigen Stellen des Baus – wie an den Ecken des Kirchturms – sind die Steine zu gleichmäßigen Blöcken gehauen. Der Kirchturm beweist, dass die Kirche von Hossmo wichtig war; solche Türme wurden nur für Großbauern und Fürsten errichtet. Während der Messe saß der Großbauer im Turm und nahm am Gottesdienst durch eine Öffnung in der Mauer teil! Die übrigen Gläubigen standen im Kirchenschiff – damals gab es noch keine Bänke.

The layout of the church with apse, chancel and nave. The tower was constructed in the centre of the church, on the west side of the chancel.

Grundriss der Kirche mit Apsis, Chor und Schiff. Der Turm wurde in der Mitte der Kirche errichtet (westlich vom Chor).

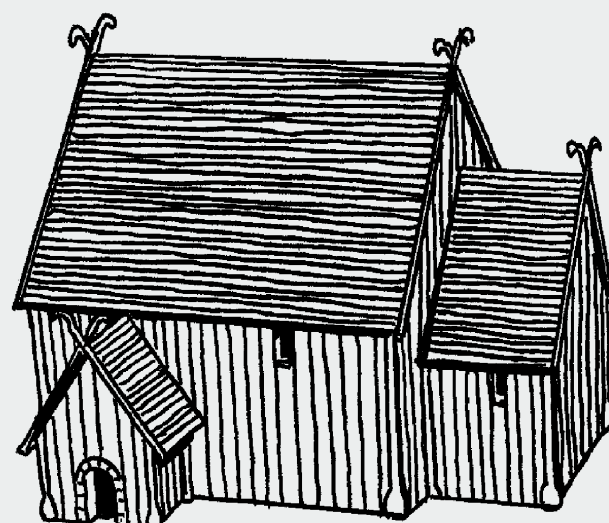
The stone church is built

Hossmo Church has been dated to around 1120. Right from the start its layout included a semicircular apse, chancel and nave. The nave was open up to the roof – just imagine the spaciousness of the church! The church walls were built of fairly rough-hewn sandstone. At important sections, such as the corners of the central tower, the stones were hewn into smooth blocks. The central tower shows that Hossmo Church was significant, since such towers were only built for local chiefs and kings. The local chief sat there and participated in Mass through an opening in the wall. The others stood in the nave, because there were no benches or pews.

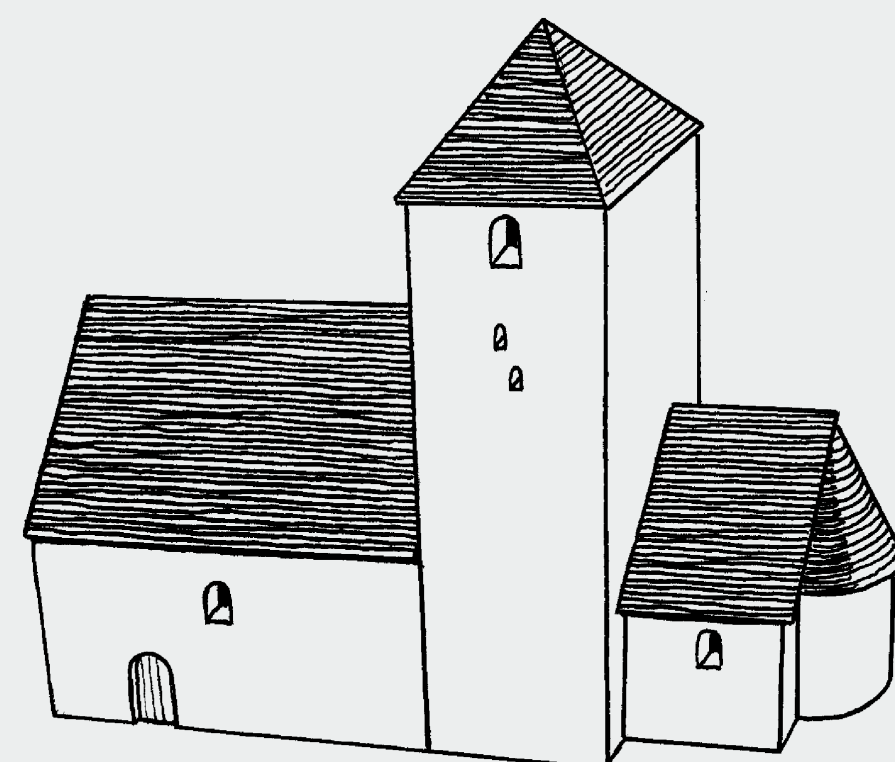
Kyrkan genom tiderna

Under de cirka 900 år som förflutit sedan kyrkan byggdes har flera förändringar skett. Till exempel har kyrkan byggts på en våning – du kan tydligt se "skarven" på gavelns utsida. Från början fanns port både i söder och norr men nordportalen är sedan länge igenmurad.

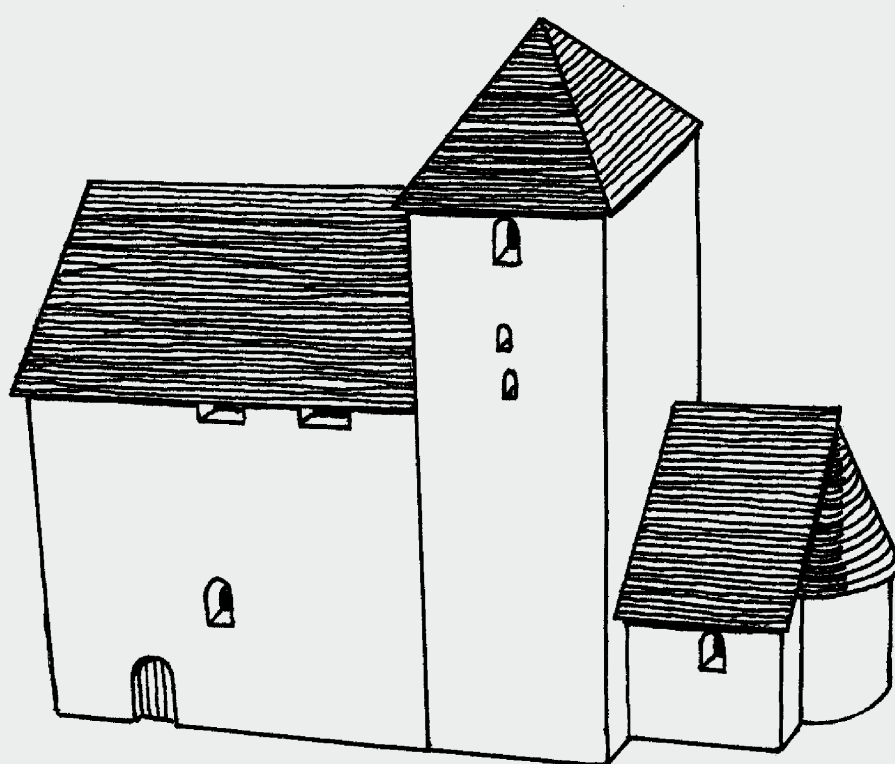
Medeltiden

Det var på 1200-talet som kyrkan byggdes på en våning. Långhuset försågs då också med stenvalv. Förändringen speglar kyrkans funktion vid den tiden – den tjänade både andliga och världsliga intressen! Våningen ovanför kyrkorummet var ett förråd där kungens fogdar kunde förvara den skatt de tog in. Skatt betalades med varor vid den här tiden. Övervåningen kunde också användas som härbärge, där till exempel långväga handelsmän övernattade.

Efter reformationen

Nästa förändring skedde efter reformationen då den katolska tron ersattes av den protestantiska. Den infördes i Sverige av Gustav Vasa på 1500-talet. Efter reformationen fick kyrkan ny inredning. Vapenhuset uppfördes förmodligen omkring 1600 medan sakristian är från 1700-talets senare hälft. Då tillkom även nuvarande bänkar, predikstol och altartavla. Altartavlan och predikstolen har utformats av bildhuggaren Jonas Berggren.

Kyrkogården

Även kyrkogården har genomgått förändringar. Där står sedan 1670 en klockstapel med två klockor. Kyrkogården är idag mycket större än den var från början. Den gamla delen omges av en låg stenmur där en stiglucka är porten in till kyrkogården. Det är i stigluckan du står just nu! Förr användes den även som bårhus och var då låst. Besökare fick gå in på kyrkogården via en stentrappa som än idag finns kvar här utanför. År 2003 utvidgades kyrkogården ner mot ån och samtidigt byggdes en brygga vid stranden. Gå gärna dit för där ser du kyrkan från "rätt håll"; från den strand där stormannens gård en gång låg och den vattenväg som förr förde besökare till kyrkan.

Hossmo kyrka och kyrkogård är en del av vårt lagskyddade kulturarv.

1. Den första kyrkan, slutet av vikingatiden (800–1050 e Kr).
1. The first church, end of the Viking Era (800–1050 AD).
Die erste Kirche, Ende der Wikingerzeit (um 800 bis 1050).
2. Kyrkan på 1100-talet.
2. The church in the 12th century/Die Kirche im 12. Jahrhundert.
3. Kyrkan på 1200-talet.
3. The church in the 13th century/Die Kirche im 13. Jahrhundert.
4. Kyrkan i slutet av 1700-talet.
4. The church at the end of the 18th century.
Die Kirche gegen Ende des 18. Jahrhunderts.

Die Kirche im Lauf der Geschichte

Im Laufe der Jahrhunderte hat sich die Kirche verändert. Im 13. Jahrhundert wurde die Kirche aufgestockt – den Übergang kann man deutlich außen am Giebel erkennen. Der Anbau entsprach der damaligen Verwendung des Kirchenbaus für geistliche und weltliche Zwecke. Im Obergeschoss konnten die Steuereintreiber des Königs die gesammelte Geldsumme verwahren. Auch Übernachtungen fanden hier statt. Mit der Reformation im 16. Jahrhundert kam die zweite Veränderung – die Kirche erhielt eine neue Innenausstattung. Im 17. Jahrhundert wurde die Vorhalle angebaut, 1784 kam die Sakristei hinzu. Auch der Kirchhof ist verändert. Er wurde zum Fluss hin erweitert; unten an der Anlegestelle kann man die Aussicht und die Stille der Natur genießen.

Kirche und Friedhof von Hossmo gehören zu unserem gesetzlich geschützten Kulturerbe.

The church through the ages

Hossmo Church has changed over the centuries. In the 13th century, a new level was added – you can clearly see the "join" on the outside of the gable wall. The addition reflects the function of the church at the time – it met both spiritual and worldly needs. On the top level the king's bailiffs could store the taxes which they had collected, but it could also be used as overnight accommodation. The next change took place after the Reformation in the 16th century, when the church décor was changed. In the 17th century the porch was added and in 1784, the vestry. The churchyard has also changed its appearance. It has been extended towards the stream – you are free to walk down to the jetty to enjoy the tranquillity.

Hossmo Church and churchyard are part of our cultural heritage and protected by law.